

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΒ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1874	Γ' Στάσις Χαιρετισμῶν Παρασκευή 13 Μαρτίου 2015 βράδυ	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

Τὸ ἄκαρπο καρποφόρο

*«Χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον, ἐξ οὗ τρέφονται πιστοί·
χαῖρε, ξύλον εὐσκιόφυλλον, ὑφ' οὗ σκέπονται πολλοί»*
(Ἀκάθ. ὕμν. Ν3)

Ἀπόψε, ἀγαπητοί μου, εἶνε ἡ Τρίτη (Γ') στάσις τῶν Χαιρετισμῶν. Ἔχουμε πεῖ ἄλλοτε ὅτι **οἱ Χαιρετισμοὶ** εἶνε ἓνα ὑπέροχο ἐμπνευσμένο ποίημα, τὸ ὁποῖο συνέταξαν οἱ Βυζαντινοὶ πρόγονοί μας ὅταν διασώθηκαν ἀπὸ τὸν φοβερὸ κίνδυνο ἀλώσεως τῆς Πόλεως ἀπὸ βαρβαρικὰ στίφη. Τὸ ποίημα αὐτὸ εἶνε ὕμνος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Εἶνε ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀγγελικοῦ χαιρετισμοῦ (βλ. Λουκ. 1,28)· 144 φορές ἐπαναλαμβάνει τὸν χαιρετισμὸ πού ἔφερε ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ στὴν Κόρη τῆς Ναζαρέτ, τὴν Παρθένο Μαρία, γιὰ νὰ τῆς ἀναγγεῖλῃ τὸ χαρμόσυνο γεγονός ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

Ἀπὸ ὅλο τὸ ποίημα πηγαίνουμε στὸ ψηφίον Νῦ καὶ παίρνουμε νὰ ἐρμηνεύσουμε τὸν χαιρετισμὸ ἐκεῖνον πού λέει: *«Χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον ἐξ οὗ τρέφονται πιστοί· χαῖρε, ξύλον εὐσκιόφυλλον ὑφ' οὗ σκέπονται πολλοί»* (Ἀκάθ. ὕμν. Ν3). Τί σημαίνουν αὐτά; Μιλάει γιὰ **δέντρα**. Διότι στὸ ὑπέροχο αὐτὸ ποίημα ὁ ποιητὴς παίρνει εἰκόνες ἀπὸ ὅλη τὴ φύσι· ὅ,τι ὠραῖο βρῖσκει, τὸ κάνει μέσο - παράδειγμα, γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ **μιὰ ἰδέα τοῦ μεγαλείου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου**.

***

Δέντρο λοιπόν. Τί εἶνε τὸ δέντρο, ἀγαπητοί μου; Ἔνα **θαῦμα** εἶνε. Δέντρα ὑπάρχουν μόνο ἐπάνω στὴ Γῆ. Ἄν πᾶμε στὴ σελήνη, ἐκεῖ δὲν ὑπάρχουν δέντρα οὔτε ἄλλη βλάστησι· ξηραύλα ἐπικρατεῖ. Ἐκεῖ δὲν ὑπάρχουν οὔτε πουλιὰ νὰ κελαῖδοῦν, οὔτε ζῶα νὰ βόσκουν, οὔτε ἄνθρωποι ν' ἀπολαμβάνουν τοὺς ὠραίους καρπούς. Τὸ δέντρο εἶνε πολὺ κάτι θαυμαστό. Φτάνει ἓνα δέντρο ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὑπάρχει Θεός.

Τί εἶνε ἓνα δέντρο; Ἔνα **ἄφθαστο χημικὸ ἐργοστάσιο**. Πῶς ζοῦν τὰ δέντρα; Ῥουφᾶνε

νερὸ ἀπὸ τὴ γῆ. Ὅλα τὰ δέντρα ἀντλοῦν τὸ ἴδιο νερὸ ἀπὸ τὸ ἴδιο ἔδαφος. Καὶ ὅμως τὸ νερὸ αὐτὸ πού ρουφᾶνε ἄλλοῦ μὲν γίνεται σταφύλι, ἄλλοῦ γίνεται ῥοδάκινο, ἄλλοῦ γίνεται ἀχλάδι, ἄλλοῦ γίνεται μῆλο, ἄλλοῦ γίνεται ὄ,τι ἄλλο εἶδος θέλετε. Πῶς γίνεται αὐτό; Ἡ ἐπιστήμη δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἐξηγήσῃ· ἄγνωστο μυστήριον κρύβεται ἐδῶ. Ἄς φτειάξῃ λοιπὸν καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἂν μπορῇ, ἓνα κλῆμα, πού νὰ ρουφᾶνε νερὸ, νὰ βγάξῃ σταφύλι καὶ τὸ σταφύλι νὰ γίνεται κρασί· δὲν μπορεῖ.

Ὁ Θεός, γιὰ νὰ εὐεργετήσῃ τὸν ἄνθρωπο, δημιούργησε μεγάλη **ποικιλία** δέντρων, πού ἄλλα προσφέρουν τὸ ξύλο τους, ἄλλα τὰ φύλλα μὲ τις ἱαματικές τους ιδιότητες καὶ ἄλλα τοὺς καρπούς τους· στὰ νότια καὶ θερμὰ κλίματα βρῖσκεις τροπικὰ δέντρα, στὰ μεσογειακὰ ἐλιές συκιές ἀμπέλια, στὰ ἠπειρωτικὰ μηλιές ἀχλαδιές, στὸν κάμπο τῆς Βεροίας ῥοδακινιές πού φύτεψαν οἱ Μικρασιᾶτες πρόσφυγες, στὰ πιὸ ὄρεινὰ καστανιές κ.τ.λ..

Ἄλλ' ἐκτὸς ἀπὸ τὰ φυσικὰ αὐτὰ δέντρα ὑπάρχουν καὶ ἄλλου εἴδους δέντρα, **δέντρα πνευματικά**. Μὲ τὴν ἔννοια αὐτή, τὴν πνευματική, χρησιμοποιεῖ καὶ ὁ ποιητὴς τῶν Χαιρετισμῶν τὴν εἰκόνα τοῦ δέντρου. Τὸ δέντρο ἐδῶ λαμβάνεται ὡς σύμβολο τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἀλλὰ καὶ καθενὸς ἀνθρώπου πού ζῇ χριστιανικά. Καὶ ὅπως τὰ φυσικὰ δέντρα καθένα φέρνει τὸν καρπὸ του, ἔτσι καὶ κάθε πιστὸς πρέπει νὰ φέρῃ καρπούς στὸν Κύριο. Ἡ Παναγία, μὲ τὸ νὰ συλλάβῃ καὶ νὰ φέρῃ στὸν κόσμον τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, ἔφερε στὴν ἀνθρωπότητα τὸν πιὸ λαμπρὸ καὶ ἔνδοξο, τὸν ἀτίμητο καρπὸ, τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, τὸν ἴδιο τὸ Θεό· γι' αὐτὸ λέγεται *«δένδρον ἀγλαόκαρπον»* (ἀγλαὸς θὰ πῆ λαμπρὸς - φωτεινός, καὶ μεταφορικὰ ὠραῖος - ἔνδοξος).

Στὸ δεύτερο μέρος τοῦ χαιρετισμοῦ αὐτοῦ ὁ ποιητὴς ἀναφέρει ἄλλη εἰκόνα. Λέει, ὅτι ἡ Παναγία εἶνε καὶ «ξύλον εὐσκιόφυλλον, ὑφ' οὗ σκέπονται πολλοί», δέντρο δηλαδὴ μὲ ὠραία σκιὰ πού σκεπάζει καὶ δροσίζει πολλούς, ὅλο τὸν κόσμο. Ἡ σκιὰ εἶνε μία ἄλλη εὐεργεσία πού προσφέρει τὸ δέντρο. Ὅσοι περιωδεύσαμε τὴν ὑπαιθρο, γνωρίζουμε τί ἀνάπαυσι βρῖσκει ὁ ὁδοιπόρος, τὸν Ἰούλιο μῆνα πού καίει ὁ ἥλιος, κάτω ἀπὸ τὰ φυλλώματα ἐνὸς δέντρου ἀκούγοντας τὰ πουλιά.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή του ἀπαριθμεῖ **ἐννέα καρπούς** τοῦ ἁγίου Πνεύματος, πού πρέπει νὰ παρουσιάσῃ ὁ Χριστιανός, καὶ αὐτοὶ εἶνε: «ἀγάπη, χαρά, εὐρίνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια» (Γαλ. 5,22). Ἡ Παναγία ἀξιώθηκε νὰ φέρῃ στὸν κόσμο τὸν ἔνδοξο καρπό, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, μὲ τὸν ὁποῖο «τρέφονται πιστοί», ὅσοι κοινωνοῦν τὸ πανάγιο σῶμα καὶ τὸ τίμιο αἷμα του. Πῶς ἀξιώθηκε ἡ Παναγία αὐτῆς τῆς μεγάλης τιμῆς; διότι προηγουμένως στὴ ζωὴ τῆς παρουσίασε ὅλους αὐτοὺς τοὺς καρπούς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Νά λοιπὸν γιατί τὴν χαιρετίζουμε ὡς «δένδρον ἀγλαόκαρπον, ἐξ οὗ τρέφονται πιστοί».

Ἐμεῖς ἄραγε τί καρπούς φέρουμε; Πολλοὶ δυστυχῶς εἴμαστε **δέντρα ἄκαρπα**. Καὶ τί διαβάζουμε στὸ Εὐαγγέλιο; Πρῶτος ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς καὶ κατόπιν ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς λένε μὲ ἓνα στόμα: «Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται» (Ματθ. 3,10· 7,19). Τσεκούρι καὶ φωτιά περιμένει –ἀλλοίμονο– κάθε ἄκαρπο δέντρο, κάθε ἄνθρωπο ἢ κάθε κοινωνία ἀνθρώπων, πού δὲν φιλοτιμοῦνται νὰ παρουσιάσουν καλὰ ἔργα.

* * *

Παρ' ὅλα αὐτά, ἀγαπητοί μου, ἂν κάποιος μέχρι τώρα ὑπῆρξε στὴ ζωὴ του δέντρο ἄκαρπο, ἄς μὴν ἀπελπιστῇ. Οἱ γεωπόνοι γνωρίζουν ὅτι στὴ φύσι ὑπάρχει ἓνας τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἓνα ἄκαρπο δέντρο μπορεῖ νὰ γίνῃ καρποφόρο· ὁ τρόπος αὐτὸς λέγεται **ἐμβολιασμός**. Παίρνουν δηλαδὴ ἓνα «μάτι» - ζωτικὸ τμήμα μιᾶς ἐλιάς ἡμερης πού παράγει καλοὺς καρπούς, σχίζουν τὴ φλούδα τῆς ἄγριας ἐλιάς κι ἀνοίγουν ἐκεῖ μία ὑποδοχή, ἐνθέτουν - βάζουν μέσα στὴν ὑποδοχὴ αὐτὸ τὸ «ἐμβόλιο» καὶ τὸ δένουν, κι αὐτὸ μὲ τὸν καιρὸ δίνει στὴν ἄγρια ἐλιά ἡμερους πλέον καρπούς. Τὴν εἰκόνα αὐτῆ χρησιμοποιεῖ ἡ ἁγία Γραφή μεταφορικῶς· ἔτσι, λέει, «ἐγκεντρίζεται» - μπολιάζεται ἡ ἄγριελιά σὲ ἡμερη ἐλιά· ὁ ἀβάπτιστος δηλαδὴ ἄγριος ἄνθρωπος, ὅταν λάβῃ τὴ χάρι τοῦ ἁγίου

βαπτίσματος καὶ γίνῃ ζωντανὸ μέλος τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, γίνεται ἡμερος καὶ εὐλογημένος (βλ. Ῥωμ. 11,17-24)· γίνεται ἡμερη καρποφόρος ἐλιά, σὰν ἐκείνη τῆς Γεθσημανῆ στοὺς Ἁγίους Τόπους, πού κάτω ἀπ' αὐτὴν προσευχήθηκε ὁ Χριστὸς στὸν οὐράνιο Πατέρα γιὰ τελευταία φορὰ τὴ νύχτα τῆς Μεγάλης Πέμπτης. Ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος, ἂν κάνῃ τὸ ἐμβόλιο, λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, γίνεται δέντρο κάρπιμο· ὁ κλέφτης γίνεται ἐλεήμων, ὁ θυμῶδης γίνεται πρᾶος, ὁ ὑπερήφανος γίνεται ταπεινός...

Ὁ χαιρετισμὸς αὐτὸς μὲ κάνει νὰ θυμηθῶ **ἓνα ἐπεισόδιο τῆς ζωῆς μου**. Πᾶνε τώρα πολλὰ χρόνια. Γύρω στὸ 1945 ὑπηρετοῦσα στὴν Κοζάνη· μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ δίδασκα καὶ προσπαθοῦσα νὰ βοηθήσω τὸ λαὸ μας. Δροῦσαν τότε οἱ κομμουνισταί. Μιὰ μέρα μὲ κάλεσαν στὸ διοικητήριον καὶ παρουσιάστηκα μπροστὰ στοὺς ἐπὶ κεφαλῆς. Μαζί τους ἦταν καὶ ὁ δεσπότης, ὁ Ἰωακείμ (Ἀποστολίδης)· ἦταν Μικρασιάτης, εὐφυσέστατος, ἀλλὰ πῆγε μαζί τους. –Τί θέλετε; λέω. –Νά· σὲ βλέπουμε δραστήριο, καὶ θέλουμε ν' ἀκολουθήσῃς τὸ παράδειγμα τοῦ δεσπότη, νὰ γίνῃς κ' ἐσὺ κομμουνιστής, νὰ σὲ ἔχουμε ἐπιτελικό. –Λάθος κάνετε, λέω. Ἐκεῖ πού εἶστε ἐγὼ δὲν ἔρχομαι, ἐκεῖ πού εἶμαι θὰ ῥθῆτε μιὰ μέρα κ' ἐσεῖς· γιατί ἐσεῖς ἔχετε τὸ ἀτελές, ἐνῶ ἐγὼ ἔχω τὸ τέλειο. –Πῶς μᾶς θεωρεῖς; –Θὰ φέρω μιὰ εἰκόνα ἀπὸ τὴν ἁγία Γραφή· εἶστε δέντρο θαλερό, ἀλλὰ ἄκαρπο· χρειάζεστε μπόλι· ἂν μπολιαστῆτε, θὰ γίνετε καρποφόρο. Πετιέται ὁ Ἰωακείμ· –Ἐγὼ θὰ τὸ μπολιάσω. Λέω· –Ἐὰν μπορῆς, ἅγιε δέσποτα... Ἐγὼ προσπάθησα, ἀλλὰ δὲν μπόρεσα (βλ. π. Αὐγουστίνου Μύρου, Ἡ ἀντίστασι τῆς ἀγάπης, Παλαιογράτσανο - Κοζάνης 2014³, σ. 333).

Δέντρο ἄκαρπο ὑπῆρξε ὁ **κομμουνισμὸς** πού στοίχισε πολὺ αἷμα. Καὶ τέτοια ἄκαρπα δέντρα ὑπάρχουν πολλὰ.

Καὶ τὸ δικὸ μας ἔθνος, ἀγαπητοί μου, ἦταν κάποτε ἄκαρπο· εἰδωλολατρία βασίλευε στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα. Ἀλλὰ ἦρθε ὁ ἀπόστολος Παῦλος, τὸ μπόλιασε, ἔγινε ἔθνος Χριστιανικό· καὶ τότε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα βγῆκαν ἅγιοι, μάρτυρες, διδάσκαλοι, κήρυκες, μεγάλοι πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι ἡ **Ἑλλάδα ἔγινε δέντρο καρποφόρο**. Καὶ τέτοιο πρέπει νὰ μείνῃ μέχρι τέλους. Ἡ παιδεία μας (τὰ σχολεῖα, τὰ πανεπιστήμια), ὁ στρατός μας, καὶ ἰδίως ἡ οἰκογένεια νὰ γίνουν δέντρο καρποφόρο. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ μπορούμε καὶ ἐδῶ νὰ ποῦμε· Χαῖρε, Ἑλλάς, «δένδρον ἀγλαόκαρπον καὶ ξύλον εὐσκιόφυλλον ὑφ' οὗ σκέπονται πολλοί».

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**